

Četverica energetskih mogotcev si spet želi, da jih reši država

Pogledali smo, kdo bi si z izplačilom malih delničarjev elektrodistribucije najbolj opomogel

✎ Jurij Šimac

Po neuradnih informacijah se obuja zamisel o izplačilu manjšinskih lastnikov v petih elektrodistribucijskih družbah. To predvideva tudi nacionalni energetski program (NEP), ki ga je spisal direktor direktorata za energijo Janez Kopač. Kdo so poleg države še največji lastniki distribucijskih družb in koliko so vredni njihovi deleži? Po naši oceni bi to državo stalo 136 milijonov evrov.

Deleži v elektrodistribuciji in v drugih energetskih družbah so se delili v tako imenovani drugi fazi slovenske certifikatske privatizacije. Pridobili so jih lahko pooblaščenke investicijske družbe (PID) in zaposleni. Vstop večjih igralcev v lastništvo teh družb je bil predvsem rezultat pričakovanj, da bo sledila nadaljnja privatizacija energetike, kar bi omogočilo večje dobičke. Odkar je postalo jasno, da država ne bo šla v privatizacijo energetike, si manjšinski delničarji prizadevajo, da bi jih država izplačala.

Težava

Mnenje Financ: pidovski vstop v elektrodistributerje je bilo naložbeno tveganje, ki žal vlagateljem ni prineslo dobička. Seveda menimo, da bi bilo bolje, če bi država elektrodistribucijo

privatizirala. Toda na Financah ocenjujemo, da v razmerah, ko imajo prost denarni tok le še državna energetska podjetja, ni dopustno, da finančno naseljeni energetski oziroma pidovski mogotci lobirajo za reševanje svojih naseljenih naložb.

Vladna strategija

V predlogu NEP je predvidena takšna usmeritev države: »Popolna podjetniška in lastniška ločitev reguliranih od tržnih dejavnosti na področju distribucije električne energije, s predvidenim povečanjem deleža državnega lastništva v reguliranih dejavnostih na 100 odstotkov in zmanjšanjem državnega lastništva v tržnih dejavnostih.« Dodajmo, da so po avgustovski uradni ločitvi distributerjev na tržni in omrežni del mali delničarji ostali v lastništvu omrežnega dela, ki ima v lasti večino premoženja, hkrati pa največji del prihodkov prek prodaje elektrike ustvari tržni del podjetij. Pisali smo že, da si za vstop v tržne dele distributerjev prizadeva HSE, ki je s tremi od njih že podpisal pisma o nameri za lastniški vstop v družbe.

AUKN dopušča možnost izplačila, Kopač molči

Možnosti za izplačilo naj bi bile po trditvah naših virov dve: ali bi manjšino kot največji lastnik izplačala država ali pa namesto nje katero od držav-

nih podjetij, recimo Petrol ali HSE. Ker bi z nakupom deleža v distributerjih dobila precejšno število odjemalcev, sta menda oba precej zagreta za lastniški vstop v katero od petih distribucijskih družb.

Janez Kopač na naša pisna vprašanja o tem, ali se je sešel s predstavniki malih delničarjev in kakšno je njegovo stališče do izplačila, včeraj ni odzval, z gospodarskega ministrstva pa so sporočili le, da so svoje stališče že predstavili v odzivu na revizijo računskega sodišča. V njem je predvideno izplačilo manjšinskih delničarjev. Iz AUKN so nam na vprašanje, kakšno je njihovo stališče do izplačila malih delničarjev, odgovorili: »AUKN pušča odprte vse, s tem povezane možnosti«. Potrdili pa so, da so se sešli s predstavniki malih delničarjev, a vsebine pogovorov in morebitnih dogovorov niso razkrili.

Za Gantarja, Laha, Petana in Pušnika 136 milijonov

Ker delnice elektrodistributerjev ne kotirajo na borzi in ker lastniki svojih deležev ne želijo oceniti, smo za potrebe ocene vzeli primer junijskega izplačila malih delničarjev iz Savskih elektrarn. GEN energija je za manjšinske deleže plačala okoli 0,75 odstotka knjigovodske cene delnice. Če bi enako ravnali distributerji, bi morali malim delničarjem skupaj plačati približno 136 milijonov evrov. Kdo bi s tem največ dobil?

1. Največ bi kapnilo KD Kapitalu, ki sodi v krog podjetij Matjaža Gantarja. Njegov šestodstotni delež v Elektru Ljubljana je po našem izračunu vreden 12 milijonov evrov.

2. Sledi Igor Lah oziroma njegova Ampelus Holding in GI Dakota Investments, ki imata deleže v štirih distributerjih, vredni pa so deset milijonov evrov.

Stran / Page: 4

Doseg / Reach: 57000

Država / Country: SLOVENIA

Površina prispevka / Size: 1211 cm2

2 / 3

3. Tretji je Vipa Holding, v ozadju katerega naj bi bil Bogdan Pušnik; holding bi ob takšnem izplačilu iztržil dobrih pet milijonov evrov.

4. Delež DZS oziroma Bojana Petana je po tej oceni vreden dobra 2,5 milijona evrov.

Ko dobiček ni pomemben ...

Skupaj bi morala država ali državna podjetja za izplačilo malih delničarjev nameniti okoli 136 milijonov evrov. V KD niso želeli odgovoriti na vprašanja, ali so od države že prejeli ponudbo za izplačilo. Pravijo pa: »Kot manjšinski delničar smo predvsem naklonjeni temu, da nas izplačajo.«

Poznavalci na drugi strani opozarjajo, da izplačilo manjšinskih delničarjev ne bi bilo smiselno in da bi morala država ta podjetja privatizirati. Ekonomist Jože P. Damijan nam je pred dnevi dejal: »Najboljša rešitev je popolna privatizacija podjetij v državni lasti. Tam, kjer to ni mogoče (elektrodistribucija in podobno), pa umik države na največ 25 odstotkov plus eno delnico.«

Ce bi se država odločila za privatizacijo, bi si morda premislili tudi mali delničarji. »Elektrodistribucijska podjetja so danes gospodarske družbe, ki pa zaradi prevladujočega državnega lastništva pogosto ne delujejo v skladu s svojimi ekonomskimi interesi, ampak so prisiljene delovati bolj v skladu s širšimi javnimi interesi in žal tudi vsakokratnimi političnimi interesi. Ob morebitni privatizaciji bi tudi mi lažje ostali lastnik,« pravijo na KD.

Izplačila manjšinskih delničarjev v energetiki so že burila duhove

Najbrž najbolj odmevna primera izplačevanja malih delničarjev v energetiki pred junijskim izplačilom iz Savskih elektrarn sta se zgodila v času vlade Janeza Janše. HSE je leta 2005 pod vodstvom Jožeta Zagožna kupil manjšinske deleže v Šoštanjju in Brestanici, zanje je skupaj plačal 48 milijonov evrov. Večino deležev je kupil od družbe KD Holding. Leta 2007 pa je od Infonda Holdinga, ki ga je obvladoval Boško Šrot, za 38,9 milijona evrov kupil še 18,5-odstotni delež Soških elektrarn. ●

► Tako Dagmar Komar, šefinja AUKN, komentira možnost izplačila malih delničarjev iz elektrodistribucije.

KDO SO JUNAKI, KI SO OBTIČALI V LASTNIŠTVU DISTRIBUTERJEV

► Med zanimivejšimi manjšinskimi lastniki elektrodistributerjev je mogoče najti družbe Matjaža Gantarja, Igorja Laha, Bogdana Pušnika in Bojana Petana. Njihove deleže smo ocenili na podlagi izplačila **malih delničarjev** iz Savskih elektrarn. GEN energija zanje plačala okoli 0,75 odstotka knjigovodske cene delnice. Če bi enako ravnali distributerji, bi morali zgornji četverici izplačati okroglih 30 milijonov evrov.

